

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Nannestad kommune
Teiealleen 31
2030 Nannestad

Miljøvernavdelingen

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 OSLO
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.:
Deres dato:
Vår ref.: 2017/19821-1 M-FO
Saksbehandler: Simon Haraldsen
Direktetelefon: 22 00 36 52

Dato: 26.05.2017

Oppfølging etter avløpskontroll i Nannestad kommune.

Fylkesmannen finner at to avvik kan lukkes. For de tre gjenstående avvik får kommunen en frist til å lukke disse innen 31. desember 2017.

Vi viser til vår kontrollrapport fra 14. mai 2014 hvor det var 5 avvik knyttet til utslippstillatelsen.

Fylkesmannen har gjennomført et nytt oppfølgingsmøte med kommunen 24 mai 2017 hvor avvikene ble gjennomgått i forhold til tilsendt dokumentasjon. Følgende fra kommunen deltok på møtet:

Navn	Stilling
Jon-Terje Vågen	Fagarbeider VA
Aso Kadir	VA-ingeniør
Olga Burbo	VA-ingeniør
Leiv. O.Knutson	Enhetsleder VA
Jarl Magne Grefstad	Arbeidsleder VA
Dag Brovold	VA ingeniør
Vidar Jahr	VA-ingeniør
Steinar Karlsen	VA-ingeniør
Roger Berg	VA-ingeniør
Amund P. Aus	Fagarbeider VA
Bente Huseby	Virksomhetsleder kommunal drift.

Innledning:

Kommunen har fått styrket bemanningen sin vesentlig på avløpssektoren siden 2015/2016 på plan, drift og investering og bør nå ha langt bedre forutsetninger for å møte utslippstillatelsens krav.

Den nye hovedplanen med tilhørende handlingsdel har identifisert prioriterte temaer og tiltak for å møte utfordringene som avløpssektoren står ovenfor. Planen viser at det må påregnes større kostnader fremover på avløpssektoren. Det er betydelige oppgaver som må gjøres for å sikre tilstrekkelig funksjonalitet fremover på avløpssystemene for å møte befolkningsveksten og klimaendringene samt de skjerpede krav til vannkvalitet.

Vi merker oss at prosessen med utarbeidelse av hovedplanen har hatt en god intern forankring i kommunen gjennom en egen arbeidsgruppe. Fylkesmannen viser til at avløpssektoren er en

dynamisk sektor og at det må påregnes oftere rullinger. Helst hvert 4. år og i en samordnet rulling med kommuneplanen. Planen bør evalueres før neste plan.

Avløpssektoren må styres etter miljørisiko og sikkerhet, men miljørisikovurderingen er i dag ikke godt nok forankret i planen. Tilpasninger til klimaendringer og overvannshåndtering må styrkes i avløpsplanene fremover.

Vi kunne tenkt oss en plan som inneholdt flere målsettinger på avløpssektoren. Eksempelvis tilknytningsgrad, mål for fremmedvannsandel mv.

Etter vår gjennomgang av kommunens dokumentasjon har vi vurdert at to tidligere avvik nå kan lukkes. Utslippstillatelsens krav om plan for fornyelse av avløpsnett og miljørisikovurderinger anser vi som oppfylt. Vi knytter noen kommentarer til disse temaene, men dette er å betrakte mer som anmerkninger.

Miljørisikovurderinger:

Kommunen må arbeide videre med å tilpasse sine avløpssystemer for et mer ekstremt klima med hyppigere og kraftigere nedbørstilfeller i kombinasjon med at befolkningsveksten øker. ROS-analysen på dette området må styrkes. Miljørisikovurderingen bør få bedre fram kritiske ledningsnettstekninger og overløp som et resultat av driftsdata, tilstandsvurderinger og klassifisering. Dette vil gjøre risikovurderingen til et mer aktivt verktøy i prioriteringer av forebyggende tiltak. Temakart over «røde» overløp og ledningsstrekninger kan være en måte å fremstille dette på (ROS-analyse).

Plan for fornyelse av ledningsnett:

Kommunen må arbeide videre med kriterier for prioriteringer av hvordan ledningsnettet best skal fornyes. Det foreligger ingen bærekraftig plan for forvaltning av ledningsnett som utslippstillatelsen tar opp. Vi velger allikevel å akseptere at kommunen trenger mere tid på å få tilegnet seg kunnskap om tilstand og funksjonsdyktighet av avløpsanleggene. Kommunen prioriterer høyt arbeidet med å få ledningskartverket oppdatert. Et oppdatert ledningskartverk er en viktig forutsetning for å gjøre riktige prioriteringer av kostbare tiltak.

Kommunen bør vise tydeligere i plan hvordan etterslepet på ledningsnettfornyelse skal gjennomføres og tydeligere målsettinger fremover på framdrift. Med etterslep menes i første rekke de gamle separatsystemene av betongledninger lagt før 1970/75 som kommunen relativt sett har lite av, men som har stor betydning for ukontrollerte utslipp til sårbare vannforekomster.

Klimaprofil for Oslo og Akershus (se klimaservicenteret i 2017) har utarbeidet en klimafaktor på minst 1,4 for Oslo og Akershus. Vi anbefaler at kommunen innfører en klimafaktor i overordnet plan for å starte arbeidet med å tilpasse seg klimaendringene på avløpssektoren.

Selv om det er fortsatt er mangler i forhold til utslippstillatelsens krav velger vi å lukke avviket da kommunen på dette området har vist betydelig fremgang siden sist. Data fra Kostra/Altinn på ledningsnettfornyelse viser at kommunen de siste årene (2012-2015) har hatt en vesentlig økning i ledningsnettfornyelse sammenliknet med tidligere år.

Følgende 3 avvik opprettholdes:

1. Det er ikke utarbeidet en oppdatert beredskapsplan innen avløp og vannmiljø.

Kommunen har gjennom den nye miljørisikovurderingen fått et godt grunnlag for å oppdatere sin beredskapsplan innenfor virksomheten. Å ha god beredskap for å redusere tid og konsekvens fra en hendelse/feil oppstår til den blir rettet er viktig. En forutsetning for dette er også å få bedre dokumentasjon og overvåking av systemene over og under overflaten for å oppdage feil tidligere.

2. Plan for reduksjon av overvann/flomvann er mangelfull.

Det foreligger ingen overvanns-/fremmedvannsplan slik utslippstillatelsen krever. Hovedplanen er også relativt svak på dette området. Det må være et tydelig mål i plan at regnvannet/overvannet skal i minst mulig grad ned i avløpsrørene slik at en får mindre belastninger på sentralrenseanlegget Gardermoen. Mindre regnvann inn i separatsystemene er også en forutsetning for at disse skal kunne fungere som de skal og at det blir færre ukontrollerte utslipp.

Det mangler en overvannsstrategi som viser hvordan kommunen skal arbeide for å få dette til. En tre-trinns overvannsstrategi (Norsk Vanns overvannsstrategi) anbefales og bør inngå som krav i nye utbyggingsområder, fortettinger og i eksisterende områder. Kommunen har heller ikke utarbeidet retningslinjer for bedre samhandling mellom kommunens etater, utbyggere og andre aktører innenfor lokal overvannshåndtering. Det er uklart hvilken etat som har primæransvaret innenfor overvannshåndtering og hvilke som skal gi kompetansestøtte. Det ville være naturlig at primæransvaret ligger i planetaten.

Det må vises en plan på hvordan en skal arbeide områdevis med soner for å redusere fremmedvann i avløpsnett og hvilke metoder som skal benyttes. Status i dag er at fremmedvannsdelen årlig er på ca. 50% fra Nannestads avløpssystem til Gardermoen RA. Det foreligger ikke målsettinger for fremmedvannsreduksjoner.

Fylkesmannen har i sitt notat om fremmedvann i avløpssystemet lagt til grunn at fremmedvannsandelen helst ikke bør overstige 30% for at separatsystemene igjen skal begynne å fungere som de skal og at ukontrollerte utslipp skal være på et minimum.

At det ikke foreligger en områdeplan med overvannsstrategi og tiltak samt at hovedplanen også er svak på dette tiltaksområdet gjør at vi opprettholder vårt avvik.

3. Det mangler en risikokartlegging av tilknyttede virksomheter

Vi har ikke fått dokumentert at kommunen har kommet noe lenger på en risikokartlegging av virksomheter. Selv om kommunen har kun mindre virksomheter må kommunen identifisere virksomheter som fører til driftsproblemer på ledningsnett. Utfra opplysninger som kom frem på møtet gjennomfører ikke kommunen en konsekvent strategi ovenfor virksomheter med hensyn på å følge opp krav i lokal forskrift knyttet til fettutskillere. Det er viktig at kommunen behandler alle virksomheter likt og bruker nødvendige virkemidler når det er enkelte virksomheter som ikke følger opp kommunens krav.

Kommunen må vise hvilke virksomheter som skal ha ekstra fokus fremover og som kan forårsake problemer på avløpsnett.

Vi forventer at kommunen følger disse aktivt opp når de er identifisert med risiko.

Øvrige:

- Et godt kartverktøy blir viktig for flomveier og for fordrøyninger. Flomveier bør fremstå som hensynssoner i utsatte sentrumsområder. Det må også vises at det kreves en vannplan før utbygger får igangsettelsestillatelse. Dette er i første rekke et innspill til planetaten.
- Separeringen er bare halvveis hvis ikke stikkledningene er med. Viktig prinsipp som i dag ikke synes i planer.
- Kommunen har lite prosedyrer og maler for sitt arbeid og viser til at prinsipper og policy er «innarbeidet», men ofte ikke i skriftlig form.
- Det bør utarbeides en driftsplan hvor det settes arbeidseffektive mål. Blant annet bør det vises hvordan driftsdata kan brukes aktivt inn i plan, drift og investeringer.
- **Kommunens myndighetsområde:** Kommunen har kommet ca. halvveis i oppryddingen i avløp spredt bebyggelse. Fylkesmannen etterlyste på møtet en mer langsiktig og fremtidsrettet oppryddingsplan hvor det blir færre punktutslipp for kommunene å følge opp i fremtiden og viste eksempler på aktuelle løsningstyper og sammenlikninger.

Konklusjon:

En overvanns-/fremmedvannsplan utarbeides innen 31.12 2017 og sendes Fylkesmannen. Tilsvarende frister settes på beredskapsplan innenfor avløpsvirksomhet og på risikokartlegging av virksomheter med påslipp til det kommunale avløpsnett.

Informasjon om gebyr for utført kontroll

Gjennomgangen av dokumentasjon med kommunen 24.05 2017 er å betrakte som en etterkontroll i forhold til tidligere revisjon og oppfølging av dokumentasjonskrav i utslippstillatelsen.

Fylkesmannen skal i henhold til forurensningsforskriftens § 39 innkreve gebyrer for kontroller etter forurensningsloven. Ved kontroll beregnes gebyr etter antall fokusområder, medgått tid til forberedelser, gjennomføring og oppfølging i etterkant. Fylkesmannen har valgt å benytte sats 1 for 1-dags tilsyn, som for tiden er kr. 25 000,-

Hvis dere har kommentarer til varslet gebyr, ber vi dere tilbakemelde dette innen 2 uker, jf. forvaltningsloven § 16. Endelig faktura vil bli sendt fra Miljødirektoratet.

Regelverk

De viktigste HMS-kravene for den bransje virksomheten tilhører er sammenstilt og ligger tilgjengelig på internett, www.regelhjelp.no. Reglene om innkreving av gebyrer finnes også på www.miljødirektoratet.no under regelverk og forurensningsforskriften.

Informasjon om offentlighet i forvaltningen.

Lovverket vedrørende offentlighet i forvaltningen medfører at kontrollrapporten vil være et dokument som er tilgjengelig for offentligheten.

Klageadgang

Gebyrets størrelse og krav om innsending av materiale kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker fra brev er mottatt. Eventuell klage skal angi hva det klages over og evt. endringer som

ønskes. Klagen skal begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes.
Klagen skal sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Jens Hertzberg
faggruppelider

Simon Haraldsen
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

